

Förslag Ekonomi och avgifter

**JOURNALIST
FÖRBUNDET**
Kongress 2021

Förbundsstyrelsens förslag angående ekonomi och avgifter

Journalistförbundets ekonomi – en översikt

Förbundets ekonomi ska över tid vara i balans. För att det ska kunna uppnås måste förbundets löpande verksamhetskostnader täckas av intäkter från medlemsavgifter, bidrag och hyresintäkter. Eventuella förlustår ska kompenseras med år med vinst för att inte förbundets egna kapital ska utarmas. Finansiella intäkter, realiserad avkastning från kapitalförvaltningen, ska stärka förbundets kapital och strejkberedskap och är inte avsedda att täcka den löpande verksamheten.

Under den gångna kongressperioden har "ekonomin i balans" stått i fokus och förbundsstyrelsen har löpande följt upp rapporter om hur arbetet med effektiviseringar och rationaliseringar för att få ekonomin i balans fortgår. En prognos för de kommande fem åren har också tagits fram som en vägledning under budgetarbetena under kongressperioden. Effektiviseringar och rationaliseringar som kan nämnas är att aviseringen av medlemsavgifter har lagts ut på entreprenad så att personell omfördelning på kansliet har kunnat genomföras. Vid vissa pensionsavgångar har arbetet rationaliserats och moderniserats så att återanställning inte har behövts göras. Mycket arbete har också lagts på samarbetet med Forena, fackförbundet för försäkringstjänstemän. Under hösten 2021 flyttar förbundskanslierna ihop och samarbetet kommer främst att innebära minskade kostnader för till exempel administration och it genom att vi kan dela dem. Rationaliseringar går att göra till en viss gräns innan medlemsnyttan påverkas, därför är en viktig uppgift för förbundet att rekrytera medlemmar. Arbetet med att rekrytera medlemmar pågår hela tiden och många journalister söker sig till förbundet, trots det viker medlemsantalet då fler lämnar förbundet.

Effekter av vikande medlemsutveckling

Förbundet har under den senaste kongressperioden tappat 1 202 medlemmar. De huvudsakliga anledningarna till det minskade medlemsantalet är de strukturella förändringarna i branschen. Många journalister söker sig till branscher där det finns jobb men journalistyrket har också förändrats och det skapas nya jobb inom mediebranschen. Tidigare anställda journalister går över till att bli frilans för att kunna stanna inom journalistiken.

Förbundets rekryteringsarbete inriktas på att hitta dessa nya journalister, nya frilansar och nya arbetsplatser men också att rekrytera på befintliga journalistiska arbetsplatser. Det centrala rekryteringsarbetet inriktas också mot studenter. Förhoppningen är att studenterna stannar kvar som aktiva enkelorganiserade medlemmar när de börjar arbeta som journalister.

Förbundet arbetar också med att behålla de medlemmar som redan finns genom aktiv medlemsvård. Aktiv medlemsrekrytering, bland dem som kan vara förbundets medlemmar, är högt prioriterat för förbundet. Med nuvarande utveckling i branschen är det dock svårt att rekrytera nya medlemmar i större omfattning.

I takt med att medlemsantalet minskat har förbundskansliet arbetat med att anpassa verksamheten. För att kunna behålla den verksamhet som medlemmarna efterfrågar och för att kunna vara en relevant aktör framöver, finns dock en gräns för hur få medarbetare kansliet kan ha. Arbetet för förbundet minskar inte i tider då branschen förändras och minskas. Effekten

är snarare den motsatta, antalet förhandlingsärenden ökar i takt med nedskärningar i branschen.

Personalkostnaderna (lön, sociala avgifter, pension, utbildning och företagshälsovård) är den enskilt största kostnadsposten för förbundet och utgör knappt 38 procent av de totala kostnaderna och knappt 39 procent av omsättningen. Om man jämför förbundskansliet med ett tjänsteföretag är andelen personalkostnader låg.

Förbundets konfliktberedskap är fastställd genom kongressbeslut och innebär att minst 33 procent av nettomedellönen för anställda medlemmar ska kunna finansieras under en månad.

För att beräkna konfliktberedskapen summeras konfliktfonden, det fria egna kapitalet samt värdet på förbundets obelånade fastighet. Per 31 juli 2021 uppgick beredskapen till 309 miljoner kronor, motsvarande 312 procent av kravet. Förbundet har alltså en konfliktberedskap som överskrider kravet med råge.

Enligt förbundets placeringsreglemente, som fastställts av förbundsstyrelsen, ska kapitalförvaltningen ske på ett aktsamt sätt, dvs avkastningen ska vara så god som möjligt till så låg risk som möjligt. Förbundet har, sedan 2004, ett placeringsråd bestående av två externa oberoende placeringsexperter, kanslichefen och under senaste kongressperioden, vice ordförande. Placeringsrådets uppgift är att allokera förbundets kapital på bästa sätt utifrån placeringsreglemente och marknadsläge. Förbundets finansiella tillgångar är placerade i aktiefonder och ränteplaceringar. Ränteläget i Sverige och världen har under de senaste åren varit extremt lågt, vilket inneburit att det varit svårt att placera pengar i obligationer som ger en tillfredsställande avkastning. I brist på bra ränteplaceringar har förbundet istället, under senare år, placerat pengar på konto i SBAB som, jämfört med övriga affärsbanker, ger ränteavkastning. Placeringar i aktiefonder har dock varit mycket gynnsamma under den senaste kongressperioden. Realiserade vinster och ränteintäkter har uppgått till 13,4 miljoner kronor. Denna direkta avkastning har, efter skatt, bidragit till att stärka förbundets konfliktberedskap.

Då förbundet redan 2018 uppnådde konfliktberedskapen med god marginal, beslutade kongressen 2018 att förbundsstyrelsen har mandat att besluta om eventuell avsättning till konfliktfonden utifrån läget i förbundets ekonomi. Avsättning till konfliktfonden har inte gjorts i boksluten 2018 – 2020, då beredskapen är mycket god.

Tack vare en effektiv och kostnadsmedveten organisation har medlemsintäkterna täckt verksamhetens kostnader under åren 2019 och 2020. Journalistförbundets verksamhet, exklusive stipendieverksamheten, kostade 57 miljoner 2019 och 54,5 miljoner 2020. Rörelseresultatet blev motsvarande år 0,5 miljoner respektive 0,1 miljoner. 2018 höll förbundet kongress, vilket är en stor kostnad och kostnaderna uppgick då till 59,5 miljoner. Då täckte inte medlemsintäkterna och bidragen kostnaderna utan rörelseresultatet landade på – 0,9 miljoner.

Medlemsavgifter

Efter kongressen 2018 ändrades avgiftssystemet till fem avgiftssteg mot tidigare 16. Avgifterna beräknas utifrån medlems inrapporterade inkomst. Förenklingen av systemet har inneburit en minskad administration av medlemsavgifterna samt att avgiften inte heller ändras lika ofta som tidigare.

Anställda medlemmar

Högsta avgiften idag är 355 kronor för dem med en inkomst över 32 001 kronor.

Per sista mars 2021 hade knappt 65 procent av de anställda medlemmarna en registrerad inkomst över 32 001 kronor och 13 procent en registrerad inkomst under 12 000 kronor.

Snittavgiften för anställda, enkelorganiserade medlemmar är 320 kronor.

Frilansmedlemmar

För frilansmedlemmar ser det lite annorlunda ut. Där har 19 procent en registrerad inkomst över 32 001 kronor per månad och betalar en avgift om 213 kronor per månad till förbundet och 185 kronor (ex moms) per månad till Journalistförbundet Frilans, tidigare Servicebolaget. 44 procent av förbundets frilansmedlemmar är registrerade på den lägsta avgiftsnivån (60 kronor till förbundet och 52 kronor (ex moms) till Journalistförbundet Frilans).

Snittavgiften för frilansar är till förbundet 127 kronor per månad och till Journalistförbundet Frilans i 110 kronor (ex moms).

Alla medlemmar, oavsett om de är anställda eller frilansar, ska betala lika mycket, utifrån avgiftssteg, totalt till förbundet. Därför tas hänsyn till skatteeffekten på den för enskilda företagare avdragsgilla serviceavgiften. Den totala avgiften för frilansar, enligt den beräkningsgrund som hittills gällt, har dock gett en lägre avgift för frilansar. Skillnaden har inte varit stor på de lägre avgiftsstegen men ökat något per avgiftssteg. I det förslag som förbundsstyrelsen nu lägger fram har beräkningen och fördelningen mellan förbundsavgift och serviceavgift gjorts så att de tillsammans, med hänsyn tagen till skatteeffekten, blir precis lika hög avgift som för anställda.

Inkomstförsäkring

Aktiva enkelorganiserade medlemmar som också är medlemmar i en godkänd A-kassa omfattas av förbundets obligatoriska inkomstförsäkring. Avgiften till försäkringen debiteras och betalas separat från medlemsavgiften. De med en inkomst över A-kassetaket betalar en högre avgift än de med en inkomst under taket. När coronapandemin bröt ut ändrades A-kassetaket från 25 025 kronor till 33 000 kronor. Förbundsstyrelsen beslutade då att ändra debiteringen så att de med en inkomst upp till 33 000 kronor betalar den lägre avgiften. Den högre avgiften är idag 60 kronor per månad och den lägre 15 kronor per månad. Det är förbundsstyrelsen, som utifrån utvecklingen i försäkringen, beslutar om avgiften till inkomstförsäkringen. Utvecklingen i försäkringen är positiv vilket innebär att förbundsstyrelsen ser en möjlighet att sänka den högre avgiften från 60 kronor till 50 kronor. Förändringen kommer att ske från den 1 januari 2022.

Övriga intäkter

Journalistförbundet äger en fastighet på Vasagatan 50 i Stockholm. Under många år har alla lokaler, utom de som förbundskansliet haft, varit uthyrda. När coronapandemin slog till förändrades läget. De hyresgäster som bedriver restaurang och kaffebutik begärde och fick rabatt på hyran. Hyresavtalen som skulle omförhandlas förlängdes med ett år, på den gamla hyresnivån. Några kontorshyresgäster har sagt upp sina hyresavtal eftersom man vill krympa sina kontor. En lokal stod tom redan innan pandemin och pandemin försvårade arbetet med att få nya hyresgäster. Uthyrningen av lokaler ger hyresintäkter som ska täcka kostnaderna för

fastigheten. Om hyresintäkterna inte räcker till fastighetskostnaderna innebär det att medlemsavgifterna måste bidra till att finansiera kostnaderna för fastigheten.

Annonsintäkterna i Tidningen Journalisten AB har under kongressperioden minskat från 2,6 miljoner kronor 2018 till 1,8 miljoner kronor 2020. Övriga intäkter i Journalisten kommer från förbundets annonsutrymme i tidningen samt från den prenumerationsavgift förbundet betalar för hela upplagan till medlemmarna, totalt 6,4 miljoner kronor 2020. Detta finansieras via medlemsavgifterna och den del som avser stipendieannonser finansieras via upphovsrättsmedel. Tidningen har också en mindre del externa prenumerationsintäkter.

Förbundet får, via TCO, bidrag för att bedriva arbete med regionala skyddsombud och via PTK bidrag för att bedriva arbete med försäkringsinformation. Bidragen via TCO och PTK är inte givna. Förbundet rapporterar utfört arbete och äskar pengar till fortsatt verksamhet. I dagsläget finansierar dessa bidrag cirka en och en halv tjänst på förbundskansliet.

Upphovsrättsmedel

Förbundet hanterar upphovsrättsmedel om ca 20 miljoner kronor per år. Dessa medel utbetalas av upphovsrättsorganisationerna Bonus Copyright Access och Copyswede. Merparten av pengarna kommer från Bonus Copyright Access och avser till övervägande del upphovsrättsskyddade texter, en mindre del avser foto. Upphovsrättsersättningarna tillfaller upphovsmännen genom stipendier. Administrationen av utdelningen av stipendier finansieras av upphovsrättsmedlen. I dagsläget finansieras två tjänster på förbundskansliet av dessa pengar.

Konfliktfonden

Konfliktfonden är en del av förbundets egna kapital, bundet till att ingå i konfliktberedskapen. Det övriga egna kapitalet är det fria egna kapitalet, som består av tidigare vinster och årets resultat. Det fria kapitalet är fritt att användas till att i första hand täcka eventuella förluster, eller särskilda satsningar men det fria kapitalet kan också, i händelse av konflikt, användas till konfliktersättning. Både konfliktfonden och det fria kapitalet kan alltså användas till konfliktersättning. Förbundets fastighet räknas också in i konfliktberedskapen, såtillvida att fastigheten kan belånas eller säljas.

När coronapandemin 2020 slog till i Sverige och i världen drabbades många frilansjournalister, som över en natt blev av med sina uppdrag. Förbundsstyrelsen beslutade, efter noga övervägande, att en liten del av konfliktfonden skulle användas till att bilda en "krisfond" för att hjälpa drabbade frilansare. 2 500 000 kronor avsattes från konfliktfonden till "krisfonden" och stipendier om 10 000 kronor vardera utlystes. När "krisfonden" blev känd skänkte både enskilda journalister, klubbar och arbetsgivare pengar till fonden. Det slutade med att 266 frilansmedlemmar fick stipendium och många har vittnat om att det bidrog till att man kunde hålla näsan över vattenytan under den mest akuta perioden.

Förändrat avgiftssystem

Förbundet har sedan kongressen 2002 haft ett avgiftssystem som bygger på en trappa där medlemmarnas inkomster styr vilken nivå på avgift man ska betala.

Sedan 2018 har avgiftstrappan bestått av fem steg där högsta avgift är 355 kronor och betalas av de med inkomsten 32 001 kronor och över och lägsta avgiften är 100 kronor för de med en inkomst om 12 000 kronor och lägre.

65 procent av förbundets anställda medlemmar och 19 procent av förbundets frilansmedlemmar betalade per sista mars 2021 den högsta avgiften, 355 kronor per månad medan åtta procent av anställda medlemmar och 45 procent frilansmedlemmar betalade den lägsta, 100 kronor.

Sedan kongressen 2018 betalar studerandemedlemmar 250 kronor per 12- månadersperiod. Då sänktes medlemsavgiften från 50 kronor per månad för att göra det enklare för studenter att ansluta sig och i förlängningen bli kvar som yrkesverksamma medlemmar.

Seniormedlemmarnas avgift höjdes från 50 kronor per månad till 100 kronor efter beslut på kongressen 2018. Då hade inte seniorernas avgift höjts på 15 år.

Förutsättningarna för intäktsökningar är små då merparten av medlemmarna redan betalar avgifter enligt de högre avgiftsintervallerna, samtidigt som branschen krymper.

För att säkerställa förbundets verksamhet, utan att behöva göra stora nedskärningar framöver, behövs en ökning av intäkterna. Den avgiftstrappa som finns idag kommer bara att ge en måttlig intäktsökning.

Förbundsstyrelsen föreslår en förändrad avgiftstrappa, med färre steg som ger möjlighet till intäktsökning och större tydlighet kring vad det kostar att vara medlem. Färre steg och mer tydlighet kring avgifterna minskar också administrationen.

Förslaget innebär fyra avgiftssteg där den lägsta medlemsavgiften är 200 kronor per månad och den högsta 380 kronor per månad för anställda medlemmar. För frilansmedlemmar innebär förslaget att den lägsta avgiften till förbundet blir 85 kronor i medlemsavgift och 164 kronor i serviceavgift, den högsta blir 161 kronor respektive 312 kronor. När hänsyn tas till skatteeffekt på serviceavgiften blir avgiften precis lika för anställda och frilansar.

Förslaget till avgiftsförändring har tagits fram efter noggranna beräkningar och överväganden. Förbundsstyrelsen har utgått ifrån en så solidarisk fördelning av medlemsavgifterna som möjligt där alla medlemsgrupper är med och bidrar till förbundets fortsatta verksamhet. För att få kostnadstäckning behöver till exempel de lägsta avgifterna höjas relativt mycket men även övriga avgiftsklasser och en förändrad trappa bidrar till ökade intäkter.

Höjda avgifter kommer troligtvis att leda till att några medlemmar lämnar förbundet. Hur många medlemmar som går ur förbundet på grund av avgiftshöjningen är svårt att sätta om. Men om förbundets intäkter minskar kan medlemsnyttan urholkas, vilket i sin tur på sikt kan få färre att välja medlemskap i Journalistförbundet.

Förbundet rekryterar studenter i hopp om att de ska stanna kvar som yrkesverksamma medlemmar efter avslutade studier. Det är lättare att omvandla ett studerandemedlemskap till ordinarie medlemskap jämfört med att rekrytera en icke-medlem.

Det är viktigt att förbundet organiserar studenter, men alla medlemmar måste samtidigt vara med och bidra till förbundets verksamhet. Förbundsstyrelsen föreslår därför att avgiften för studenter höjs med 50 kronor till 300 kronor per tolv månader.

Journalistförbundet ser positivt på att många seniorer stannar kvar i förbundet efter avslutat yrkesliv. I likhet med övriga medlemmar måste seniorerna vara med och bidra, inte bara till sina direkta kostnader som tidningen Journalisten och presskort, utan till förbundets arbete med yrkesfrågor som till exempel yrkesetik, yttrande- och tryckfrihet och offentlighetsprincipen. Förbundsstyrelsen föreslår därför att avgiften för seniormedlemskap höjs från 100 kronor till 110 kronor per månad.

Förbundet har en relativt stor grupp hedersmedlemmar, medlemmar som har varit med i förbundet under 50 år utan uppehåll. Hedersmedlemmarna betalar ingen avgift, men får fortsatt tidningen Journalisten och presskort. Gruppen växer och är idag drygt 600 personer. Trots troget medlemskap ser inte förbundsstyrelsen att förbundet kan ha kvar ett medlemskap som inte bidrar till intäkterna. Därför föreslår förbundsstyrelsen att hedersmedlemskapet mönstras ut från den 1 januari 2022. De som idag redan är hedersmedlemmar kommer att fortsätta vara det.

Den nya avgiftstrappan, tillsammans med höjd avgift för studenter och seniorer ger cirka 1 600 000 kronor mer i intäkter per år. Då har en uppskattning av ett medlemstapp lagts med i beräkningen. Uppskattningen är gjord utifrån tidigare års genomsnittliga medlemsminskning.

Det är svårt att bedöma den ekonomiska utvecklingen för den kommande kongressperioden. Förbundet måste fortsätta att arbeta för att behålla och rekrytera nya medlemmar men förbundet måste också överväga hur verksamheten ska rationaliseras för att anpassas till, på sikt, minskade ekonomiska resurser.

FS föreslår kongressen besluta

- att målet för förbundets totala konfliktberedskap ska vara att ha egna medel motsvarande minst 33 procent av nettomedellönen per månad inom de olika avtalsområdena
- att fasta arvoden utgår till förbundsstyrelsen, revisorerna och valberedningens sammankallande enligt nedan:
 - Ordförande, vice ordförande och ledamot som är frilans ersätts i särskild ordning efter förhandling med förbundsstyrelsen.
 - Övrig AU-ledamot ersätts med 0,4 prisbasbelopp per år.
 - Övrig förbundsstyrelseledamot ersätts med 0,2 prisbasbelopp per år.
 - Förtroendevald revisor ersätts med 0,1 prisbasbelopp per år.
 - Valberedningens sammankallande ersätts med 0,05 prisbasbelopp per år.
- att frilansar som av förbundsstyrelsen utses till särskilt uppdrag ersätts i särskild ordning efter förhandlingar med förbundsstyrelsen
- att förrättningsarvoden i övriga fall utbetalas i enlighet med tidigare fastställda regler*

att avgifterna för aktiva medlemmar uttas i intervaller enligt följande:

Från 2022-01-01

<u>Anställda</u>		<u>Frilansar</u>	
<u>Månadsinkomst</u>	<u>Förbundsavgift</u>	<u>Förbundsavgift</u>	<u>Serviceavgift</u>
1 - 18 000	200	85	164
18 001 – 27 000	310	131	255
27 001 – 36 000	345	146	284
36 001 -	380	161	312

- att frilansmedlemmar betalar förbundsavgift och serviceavgift enligt särskild fördelningsmodell**
- att studenter betalar en avgift om 300 kronor per 12 månader
- att seniorer och passiva medlemmar betalar 110 kronor per månad
- att det från 1 januari 2022 inte är möjligt att bli hedersmedlem

*Förrättningsarvode utgår utöver det fasta arvodet till förbundsstyrelseledamot, AU-ledamot, förtroendevald revisor, valberedningens sammankallande samt till andra som har uppdrag för förbundets räkning. Förrättningsarvode utgår inte om uppdraget utförs på betald arbetstid. Ledig dag, semester och komplidighet räknas inte som betald arbetstid; då utgår arvode.

Varje timme ersätts med 0,75 procent av månadslönen inklusive fasta tillägg, en uppräknig av lönen med 22-25 procent (beroende på årsarbetstid). Syftet är att täcka eventuellt bortfall av semesterersättning och intjänad pension.

Ersättning utgår med högst 14 timmar per dygn, med avrundning till jämna halvtimmar. Tid för eventuell efterföljande måltid ersätts ej.

Förrättningsens första och sista dag ersätts fullt ut upp till 14 timmar, även om restid inräknas. Vid övernattnig utgår ersättning för första dagen fram till kl 22.00 (dock högst 14 timmar). För sista dagen utgår ersättningen från kl 08.00, dock högst 14 timmar inklusive restid. Mellanliggande dagar ersätts bara faktiskt arbete, dock lägst åtta timmar och högst 14 timmar per dag.

Kortaste restid ska uppges av den som rest hemifrån tidigare eller kommit hem senare än nödvändigt.

För frilansar räknas det månadsarvode som ska ligga till grund för förrättningsarvodet upp enligt:

< 10 500 kr	50 procent
10 501 – 19 000 kr	30 procent
19 001 – 28 000 kr	20 procent
28 001 – 38 000 kr	10 procent
>38 001 -	5 procent

**Fördelningsmodellen bygger på att frilansmedlemmar och anställda medlemmar ska betala lika mycket utifrån avgiftstrappan. Frilansar betalar 34 procent av medlemsavgiften till förbundet och 66 procent av den totala medlemsavgiften som serviceavgift. Serviceavgiften är i sin helhet avdragsgill i frilansens näringsverksamhet. Skatteeffekten gör därmed att den totala avgift som en frilansmedlem betalar blir lika med den en anställd medlem betalar.